

Bolgarski poraz je pa tudi za Nemčijo in Avstrijo na hujši udarec, kateri ju je zadel v tej svetovni vojni, kajti obe izgubili trdno in zanesljivo oporo, Bolgarija in Turčija sta za Nemčijo in Avstrijo izgubljeni. Bolgarija je prisiljena nemudoma izprazniti zasedene dele Srbije, približno tri petine cele Srbije, in tudi nemške in avstrijske čete, ki se nahajajo v Albaniji, v Crnigori in v Srbiji, so prišle v položaj, ki nikakor ni rožnat.

Kot vzrok bolgarskega poraza se navaja različno. Pred vsem dejstvo, da se je Bolgarija že do grla naveličala vojne, kajti njeni sinovi se že vojskujejo celih sedem let. Nadalje se navaja veliko pomankanje živil v Bolgariji ter dejstvo, da je dežela za Turčijo najbolj zadolžena balkanska država.

Umevno je torej, da je Nemčija delala na vse pretege in storila vse korake, da prepreči uskok Bolgarije iz njene zveze. S svetovno velevažnimi dogodki na Balkanu pa smo za velik korak bližje — miru.

Premirje podpisano.

Dne 29. septembra zvečer je bilo v Solunu sklenjeno premirje med Bolgarijo in med vrhovnim poveljnikom četverosporazumovih čet v Solunu. Bolgarija je odposlala v Solun tri pooblaščenca, ki bi naj sklenili premirje in sicer finančnega ministra Lancheva, generala Lukova in bivšega ministra Radeva. Bolgarski odposlanci so sprejeli vse pogoje za premirje, katere jim je stavil vrhovni poveljnik četverosporazumovih čet v Solunu. Sovražnosti so bile ustavljene in vrhovni poveljnik četverosporazumovih čet v Solunu je dobil nalog, da Bolgarija nemudoma zadosti pogojem, pod katerimi ji je bilo premirje dovoljeno.

Četverosporazumove čete prodirajo od dveh strani vedno globlje v Bolgarijo. Na ponedeljek, dne 30. sept., je bila sklicana bolgarska zbornica, da se posvetuje in sklepa o novem vojaškem in političnem položaju v Bolgariji. Nemčija in Avstrija sta pa poslali v Sofijo številne čete Bolgarom na pomoč, toda ta pomoč je prišla že prepozno. Po poročilih iz Sofije so baje nemške čete zasedle vse važnejše železniške proge in železniška križišča v Bolgariji, da se vzdrži zveza med Nemčijo in Avstrijo ter med Turčijo, da bi Turčija, ki baje ne mara slediti vzgledu Bolgarije in skleniti premirja s četverosporazumom, ne bila odrezana od Avstrije in Nemčije. Novejše poročilo iz Sofije pravi, da se je bojevanje proti Bolgarom ustavilo.

Clary o prehrani

Pred nedolгим časom je moral poslati vsak gosliničar potem žandarmerije četiri litra vina na ogled v Gradec. In s tem se je iz cele Stajerske nabralo na namestnji mnogo in mnogo četrtnih vina. Nekaj več ga je bilo prav gotovo, kot ga pridela en sam vinogradnik (recimo samo dva). Ko so pa rešili vraščanje o ravnalnih cenah vina in se je to razglasilo po časnikih, bi sodil človek, da bodo vino zopet vrnil. Če bi Linhart še živel, bi morebiti tako zapisal, kot takrat o galici, ki je bila neprimerno draga: „Ker je jasno, da se ne splača plačevati nazaj (tistih ubornih 50 v (pri 100 kg je to 50 K; se torej res ne splača!) bodo gg. odjemalci gotovo toliko prijazni in bodo pustili denar zastopu, ki bo bomo svotico (menda 3—5000 K) porabil za popravo itak slabih cest v domačem okraju. (Linhart je pozabil navesti, da se bo morebiti to še le čez 5 ali 10 let zgodilo.) Tako so tudi g. Clary dobili lepo svotico „firkelcev“ rujnega vinca in, kar je najprijetnejše našemu ušesu, lepo zastoj. Ker Linhart ni več, bi mogoče „Marburgerca“ bila tako prijazna, da bi izrazila mnenje o načinu Claryjevemu, kako se prekrbeti z vinom zastoj. Prihodnjč bi pa Clary zahteval od trgovcev, da pošljejo četrtn metra blaga na poskušnjo cen, da se bo prepričal, da je meter blaga, ki je stal v mirnem času 40 vin., sedaj res vreden 120 K. Z doposlanimi vzorci bo potem lahko zastoj obklesel Gradčane. Pozneje bo še zahteval od kmetov, naj pošljejo četrtn kg žita in drugih živil na poskušnjo, da se bo prepričal, če od države določena cena za žito ni previsoka. In da bo vprašanje prehrane mesta Gradec (pravilno: Claryjevega občina) rešeno, naj še zahteva četrtnke krav (volov že žalibog ni več!), svinj in enake in neenake živine na poskušnjo. Skoda, da je Jugoslavija tako blizu, kajti sicer bi se zvedeli od Claryja, kako bi se zastoj — prehranila cela Stajerska ali celo vsa Avstrija. Nič ne de, bomo vse eno počakali.

Vrnite posojila, plačajte dolgove!

Mnogi so bili pred vojsko prisiljeni izposoditi si denar pri kaki hranilnici ali posojilnici, da so mogli gospodariti. Med vojsko so potem dobili nekateri za rakvirirano živino, za poljske pridelke in za

druge reči večkrat velike svote denarja. Pametni gospodarji so imeli nato prvo skrb, da plačajo dolgove, ki so jih poprej tlačili. Šli so takoj in vrnili vsa posojila pri denarnih zavodih ter se tako iznebili sitnih bremen. Ti vsaj lahko mirno rečejo, da so posestva in domovi zdaj res njihovi.

Mnogo pa je posestnikov, ki so denar, katerega so dobili med vojsko, ali shranili doma ali pa naložili v posojilnicah; dolgovi pa niso hoteli plačati in jih še zdaj imajo. Ti posestniki ravnaajo nespametno. Kaj hočejo s papirnati denarjem napraviti? Kot dobri prijatelji slovenskega ljudstva resno svetujemo vsem takim Slovencem in jih v njihovo korist nujno prosimo, da takoj vzamejo papirnati denar, ki ga morebiti imajo doma ali pa so ga naložili v posojilnicah, ter poplačajo z njim svoje dolgove. Po vojski pridejo resni časi, v katerih se bo vsak smel srečnega šteti, ako bo njegovo posestvo brez dolga.

Pa še na nekaj ne smemo pozabiti. Na slovenskih posestvih je še vknjiženega veliko nemškega denarja. Mnogi posestniki imajo denar od nemških denarnih zavodov izposojen. Kaj naj napravijo s temi posojili? Mi kratko rečemo: Ako si kaj dolžan nemškemu denarnemu zavodu, plačaj takoj prejško je mogoče. Ako nimaš denarja na razpolago, pa si izposodi pri slovenskem denarnem zavodu ali pa naprosi slovensko posojilnico, da prevzame tvoj dolg pri nemškem denarnem zavodu. To ti bo le v korist in blagovlas nas še boš enkrat, ako boš zdaj poslušal naš dober svet! Do zadnje slovenske koče naj se razširi naš klic: Proč z dolgi! Vrnite vsa posojila, posebno nemškim denarnim zavodom, da bo slovenska zemlja prosta vseh bremen, kadar bo združena v lastni, prosti, jugoslovanski državi!

Kmetijstvo in samostojnost naroda

Pred več kakor 1000 leti smo imeli Slovenci lastno kraljestvo pod kraljem Samom. Kmalu po njegovi smrti je razpadlo to kraljestvo in od takrat naprej nismo bili več samostojni in svobodni. Skoro več kakor 40 rodov smo živeli tlačansko življenje, zato je razumljivo, da si le težko predstavljamo pravice, ki jih ima svobodni narod. Samostojen narod uredi si svoje politične, gospodarske in kulturne razmere na svoji zemlji tako, kakor se njemu zdi najbolje. Te oblasti Slovenci sedaj nimamo, v Jugoslaviji pa jo bomo imeli skupno s Hrvati in Srbi kot troimeni jugoslovanski narod.

Ko postanemo samostojni, si bomo svoje razmere, posebno gospodarske, nekoliko drugače uredili, kakor so danes. V zadnjem času so nastale nove gospodarske ideje, ki jih bomo uresničili, ko enkrat zadobimo neomejeno oblast nad svojim na svojem ozemlju. Svetovna vojska je pokazala potrebo, da se zemlja ponarodi (nacionalizira), to se pravi, da postane zemlja last domačega naroda in ne tujcev. — Znano je, da je pri nas še velik del gozdov last fideikomisov (posestva graščakov, katera se ne dajo deliti). Ti fideikomisi so se ustanovili pred stoletji za tuje graščake, ki so prišli v našo deželo gospodariti našemu narodu. Imamo fideikomise, ki obsegajo do 24.000 hektarjev zemlje. Na tem veleposestvu, če bi bilo dobro obdelano, bi lahko izhajalo 2000 kmetijskih družin z 10.000 osebami. Sedaj je last le posameznih rodbin.

Ako bi spravili v roke naroda slovensko zemljo v tem smislu, kakor sem ravnokar omenil, bi pridobili za našega kmeta na celim Slovenskem okroglo 130.000 hektarjev gozda in vrh tega še pašnike in travnike ter njive. Naši mali in veliki kmeti, ki imajo manj kakor 500 ha, imajo sedaj povprečno 5,18 ha gozda. Ako pa bi razdelili one velike gozdove, ki obsegajo, kakor že zgoraj ugotovljeno, 130.000 ha, bi se povečal povprečen obseg gozda naših malih in srednjih kmetij ravno za 1 ha, to je na 6,18 ha. Ko dobimo Slovenci samoodlobo, bomo imeli pravico skrbeti za našega kmeta, spraviti v last naroda gozde ter na ta način povečati obseg naših posebno malih in srednjih kmetij.

Ko bomo samostojni, si uredimo tudi druge gospodarske razmere tako, kakor nam prija. Cela knjiga bi se lahko spisala o tem, kako si bomo zboljšali svoj gospodarski položaj, posebno kmetijstvo. Naj navedem tukaj samo še en slučaj. Vinoreja je tu pri nas zadnja leta začela hirati. Cene vina sicer niso padle, pač pa se je kmetu vinograd vedno manj izplačal. Vzrokov je bilo več. Posebno zadnja leta pred vojsko so preplavile tuje pivovarne naše kraje s pivom in so na ta način ne le uničile naše pivovarne, ampak tudi izpodrinile dobro vino našega kmeta. Do zadnje gorske koče je prišlo tuje pivo. Ceni se, da smo ga uvažali kakih 150.000 hl na leto. Na Slovenskem brez Primorske smo pridelali povprečno vsako leto nekaj čez 700.000 hl vina. Uvoženo pivo je delalo hudo tekmo našemu vinorejcu.

Ne le na naših domačih tleh, ampak tudi drugje je posebno madžarsko vino prizidalo veliko škodo vinorejcem. Madžari, ki imajo vrhovno oblast v svoji državi, so si uravnali tarife za prevažanje blaga, železniške zveze itd. tako, da so izpodrinili naše vino posebno na Dunaju in v drugih nemških okrajih. Mi, ki nimamo lastne države, niti ne moremo prirediti tarifov itd. po svoje, nismo mogli tekmovali z njimi.

Vse to se mahoma izpremeni, ko dobimo svojo državo. Vhod tujemu pivu zabranimo s carino in z drugimi sredstvi in namesto onih 150.000 hektolitrov piva, ki je prišlo do sedaj iz tujine, bomo imeli naše domače vino in pivo. Tudi izvoz vina se bo dvignil,

ker si uredimo železniške tarife, prevozne zveze itd. tako, da bo mogel naš vinorejec tudi v tujini prodajati z dobičkom svoj pridelok.

To sta le dva slučaja, v katerih mora narod, ako ima samostojnost in neodvisnost, podpreti kmetijstvo. Našteli bi lahko še nepregledno vrsto koristi, ki jih bo imel naš kmet od Jugoslavije.

Na bojiščih.

Na macedonskem bojišču se v treh smerih nadaljuje prodiranje četverosporazumovih armad v notranjost Srbije in v dveh smereh v Bolgarijo. Ena armada prodira od Bitolja v smeri proti severu, in je že zavzela Prlep in Krusevo. Druga glavna armada in sicer središče je pa prodirala med rekama Crno in Vardar v smeri proti severozahodu, je zasedla Stip, Velesovo, Kočano, zelo važno križišče cest in železnice Skoplje. Levo krilo te armade prodira v smeri proti Kačanik—Pristina, središče proti Kumanovem v smeri proti Vranji—Niš, desno krilo je pa krenilo proti vzhodu na Krivo-Palanko—Džustendil, kjer se že nahaja na bolgarskih tleh. Tretja četverosporazumova armada, ki je prodirala severno od Dojranskega jezra, je prekorčila visoko Belasico-Planino, udrila v dolino reke Strumice, zasedla mesti Strumica in Petrič ter je krenila proti glavnemu bolgarskemu mestu Sofiji. Grške divizije, ki so prodirale vzhodno od Soluna, se pa nahajajo na črti Seres—Drama. Ker se bolgarske čete nikjer ne postavijo v bran, prodirajo četverosporazumove armade z vso naglico, da zasedejo Srbijo, dosežejo železnico, ki veže Bolgarijo s Turčijo, da tako pretrgajo vse zveze med Bolgarijo in Turčijo. — Na francoskem bojišču se vedno ljuteje nadaljuje ofenziva četverosporazumovih armad. Nemci se umikajo na čeli črti, kljub tem, da so zavzele nemške armade takozvano Hindenburgovo črto, o kateri zatrjujejo, da je ena sama trdnjava. Nemške čete so se morale umakniti v Belgiji pri mestu Ypern, pri mestu Cambrai (južnovzhodno od Arrasa), med rekama Aisne in Vesle (severozahodno od mesta Soissons) in končno v Argonji, kjer je pritisk ameriških čet vedno večji. — V Palestini se Turki umikajo na čeli črti in sicer na levem bregu reke Jordan v smeri proti staroslavemu Damasku ter med morsko obaljo in Jordanom na črti Beirut—Damask. Ne bo več dolgo, ko bo Palestina popolnoma v angleški oblasti. — Na albanskem bojišču smo se umaknili proti severu. — Na italijanskem bojišču nobenih važnejših dogodkov.

Razne politične vesti.

Slovenska Kmetijska Zveza. Dne 26. septembra je imela S. K. Z. odborovo sejo, v kateri se je poročalo o sedanjem političnem položaju in o ustanovitvi pokrajinskega odbora Narodnega Sveta za Stajersko. Vršila se je zanimiva razprava o današnjih vprašanjih.

Narodni Svet. Dne 26. m. m. popoldne se je vršila pod predsedstvom dr. Korošca v Mariboru skupna seja zaupnikov S. K. Z. in J. D. S., v kateri se je ustanovil pokrajinski odsek Narodnega Sveta za Stajersko. Jugoslovanska socialdemokratska stranka se bo povabila, da sodeluje. V soboto, dne 28. sept., je imel stajerski pododbor N. S. svojo prvo sejo. Izvolilo se je predsedstvo ter razpravljalo o vprašanju naše meje. Sklenili so se važni sklepi za našo bodočnost. — Pozivamo naše rodoljube in denarne zavode, da prispevajo darove za N. S. Sprejema jih tudi prodajalna Cirilove tiskarne.

Državni zbor je pričel zborovati v torek, dne 1. oktobra. Po otvoritvenem pozdravu predsednika dr. Grosa je imel ministrski predsednik Husarek dolgovestni govor o notranjem in zunanjem položaju, v katerem pa ni povedal prav nič novega ali le besedico zanimivega. Glede našega juga se je Husarek zavzel toplo za ustanovitev hrvatske države, kateri bi se priključila Bosna in Dalmacija. Nas Slovencev ni omenil niti z besedico. Husarek se je vroče zavzemal za ohranitev zvezne zvestobe Nemčiji.

Cehi in sploh Slovani so Husareku burno ugovarjali. Slišali so se neprestani kliči: Proč od Nemčije! Raztrgajmo zvezo z Nemčijo! Cehi so izjavili, da se bodo zopet odločno postavili po robu sedanji vladi, ki je razdvojila Češko in je tako kršila zakon. Posl. Stranaky je v finančnem odseku imenoval Husareka, ki si drzne v sedanjem resnem času z delitvijo Češke razburjati češki narod, blazneža, ki so se mu razpočili možgani. Cehi ne bodo dovolili vladi prav nobenih davkov. Iz Husarekovega govora je razvidno, da hoče vlada, naj bi Slovenci ostali sami in naj dobimo neke vrste samoupravo. Take krpucarije Slovenci odločno odklanjamo. Mi zahtevamo celotno Jugoslavijo. Sicer pa nam je prav vse eno, ali nam da sedanja vlada našo popolno samostojnost ali ne. Pride čas, ko bo Jugoslavija ustanovljena in ciser celo v takih mejah, kakor vladi in Nemcem ne bo ljubo. — Po Husarekovem govoru se je seja zaključila. Včeraj in danes se nadaljuje razprava o ministrovem govoru. Razprava bo zanimiva, ker pridejo do besede zastopniki vseh avstrijskih narodov.

Ptujska sirotišnica — ali vzgoja jančkarjev! Naši ljudje ne samo v ptujskem, ampak tudi v drugih okrajih so dobivali zadnji čas od ptujskega glavarja Netolička in od mestnega urada pozive, naj darujejo za zgradbo sirotišnice v Ptuj. Glavar Netolička je zagotavljal naše ljudem, da ima ta ustanova

strogo dobroteljni namen. Za glavarjevimi hrbtom pa je pošiljal župan, pek in vodja nemčurjev Ornig zapurna pisma, v katerih pravi, da je pravi namen te siročišnice vzgajati otroke za nemštvo v boj proti slovanstvu. Torej zavod za janičarje. Našim ljudem odkrito in javno povemo, da noben Slovenec ali nobena Slovenka ne more darovati ne vinarja za to podjetje. Nemci in nemčurji pa naj le pridno darujejo. Bomo vsaj v Jugoslaviji, ki kateri bo pripadal tudi Ptuj z Ornigom vred, imeli vsaj eno poslopje več. Značilno pa je, kako se dajo politični uradniki speljati od nemčurjev na led. Ornig namreč Netolički, kakor smo izvedeli iz verodostojnega vira, ni povedal ne besedice o svojih zaupnih pismih in o namenu, da mora biti nameravana siročišnica vzgajališče za janičarje. Seveda, Ornig je zvit, kar pa se o naših političnih uradnikih-Nemcih ne more trditi.

Naši poslanci so v državnem zboru vložili celo vrsto interpelacij. Goslinčar radi ustavitve lista „Jugoslovani“, dr. Korosec radi agitacije nekakega orožnika proti majniški deklaraciji, Roškar radi postopanja okrajnega žitnega nadzornika Seidlerja v Mariboru in radi zapostavljanja Slovencev pri vojno-žitno-prometnem zavodu, dr. Verstovšek radi uvedbe slovenskih krajevnih imen v zemljiški knjigi, ter radi rekvizicije živine. Jugoslovanski klub ima pripravljenih še celo vrsto predlogov in interpelacij. Posebno živahno se naši poslanci pripravljajo na boj proti vinskemu davku. Pomoč so jim obljubili Poljaki in Čehi.

Slovanska vzajemnost. Jugoslovani, Čehi in velik del Poljakov so imeli dne 30. septembra v drž. zbornici skupno posvetovanje, na katerem so sklenili, da bodo skupno nastopali in se medsebojno podpirali.

Novi davki. V finančnem odseku drž. zbornice je dne 30. septembra napovedal finančni minister nove davke, da država pokrije primanjkljaj dveh milijard, kot zvišanje davka na žganje, na pivo na sol, zvišanje cele vrste raznih pristojbin, davek na promet, davek na razpečevanje blaga in nagizdni davek, manjši davek na premoženje, kajti na premoženje se bodo večji davki naložili še le po vojni. V imenu Čehov je izjavil posl. Stransky, da si drzne vlada v tako resnih časih izdati naredbo, ki določa delitev Češke na dva dela, kar pomenja udarec s pestjo v obraz Čehom. Izjavil je končno, da Čehi ne bodo dovolili novih davkov vladi, do katere nimajo nobenega zaupanja.

Nemci se učijo slovenski. Nemci se zadnji čas prav pridno učijo slovenskega jezika, ker vedo, da drugače v Jugoslaviji ne bodo dobili kruha. Celotrednik lista „Marburger Zeitung“, znani Jahn, da poučevali svojo hčerko na meščanski šoli v slovensčini.

Jugoslovansko deklaracijo je pri Spodnji Sv. Kungoti pri Mariboru podpisalo 148 oseb. Navdušenje za našo svobodo je v tej obmejni župniji veliko. Slava zavednim Slovincem in Slovenkam!

Graf Hertling in pl. Hintze odstopila. Dne 30. septembra sta odstopila nemški državni kancelar graf Hertling, kakor tudi nemški državni tajnik za zunanje zadeve, pl. Hintze. Že delj časa se je govorilo o velikih spremembah nemških vodilnih državnikov. Nemško ljudstvo je začelo z zadnjem času odločno zahtevati več političnih svobodščin, kot razširjeno volilno pravico ter pravico, da sme tudi kak od ljudstva izvoljen poslanec, ki ni drž. uradnik, postati minister. Nadalje zahteva, da se preosnovi nemško ministrstvo tako, da bodo v njem zastopane vse stranke in ne samo stranke, ki so vladne in ki tvorijo večino zbornice. Ker so torej v Nemčiji na vidiku velike politične preosnove, je smatral graf Hertling, da vsled svoje starosti ni kos tako veliki nalogi in je raje podal ostavko. Glede odstopa Hintzeja se pa govori, da je prišel glede svoje zunanje politike v nesoglasje z nemškimi vrhovnim armadnim poveljstvom.

Tedenske novice

Orli! V nedeljo, dne 13. oktobra, vsi v Trbovlje k blagoslovljenju zastave tamošnjega Orla! Po dolgih letih vojne je to prva orlovska prireditev. Vsak odsek naj pošlje vsaj enega zastopnika, da bomo videli, koliko Orlov se živi. Pri popoldanskim veselici nastopijo Trboveljčani z »moreško«. Naznanite tudi svoj prihod, da vam priskrbimo glade hrane. Na svidenje! Na zdar!

† Lovro Sah. Na Teharjih je v noči od 30. septembra na 1. oktobra v Gospodu zaspal tamošnji nadučitelj g. Lovro Sah. Rajni je bil izboren šolnik, dober narodnjak in zvest katoličan. Pridno je dopisoval tudi v naše liste. Pogreb se je vršil dne 2. t. m. Svetila vrlenu možu večna luč!

Zlata poroka. Zlato poroko obhajata g. Karel Sark, c. kr. uradnik v Pekoju, in gospa Roz. Sark dne 4. oktobra 1918 v mariborski stolni cerkvi. Čestitamo!

Ne prodajajte slovenske posesti tujcem. Če ima kdo na prodaj kako posestvo, bodisi veliko ali malo, liho, gozd za sekati ali kako premoženje, naj ne ponuja tujcem. Pišite raje uradništvu „Slovenskega Gospodarja“. Katere vam bo preskrbelo domačega

kepeca. Naši inserenti dan na dan povprašujejo, če je kaj na prodaj.

Jugoslavija Jugoslovonom. Knjižica, ki se je tako priljubila našemu ljudstvu, se zopet dobi v Cirilovi tiskarni v Mariboru. Cena s poštnino vred 50 vin. Slovenci, sežite pridno po njej!

Marija, žalostna Mati. Premišljevanja in molitve. Spisal dr. Josip Hohnjec, profesor bogoslovja v Mariboru. Mirno lahko trdimo, da tako popolnega, izvirnega molitvenika še Slovenci do zdaj nimamo, kakor je ta. Pisatelj, neumorni organizator slovenskega ljudstva, se je v resnici potrudil podati svoje ljudstvu nekaj dobrega. Knjiga vsebuje v prvem delu osem obširnih premišljevanj o Žalostni Materi božji. Tu je nakupičenih nebroj zlatih pobožnosti v čast Žalostni Materi in v čast trpljenju Jezusovem, štiri sv. maše in zbirka splošnih molitev in pobožnosti. Oh koncu je g. pisatelj še dodal razne molitve v boleznih, za bolnike, za umirajoče in za rajne. Novo knjigo prav točno pripravljamo. Cena s poštnino vred K 6.50. Naroča se v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

Zjutraj še zdrav, a zvečer so mrtvega peljali domov. Iz Spodnjega Gasteraja v Slov. gorah nam pišejo: Dne 23. sept. se je smrtno ponesrečil ob okrajni cesti pri Sv. Marjeti ob Pesnici tukajšnji posestnik Martin Berič. Nekemu vozniku so se zadaž konji splašili ter z vso silo trčili ob Beričev voz. Berič je bil tako poškodovan, da je čez 20 minut izdihnil svojo dušo. Zjutraj je zdrav odšel od svoje družine, zvečer pa so mrtvega pripeljali domov. Izrekamo srčno sožalje njegovi rodovini. Rajni je bil vzgleden katoličan in zavezan Jugoslovani. Njegove poslednje besede so bile želja, da bi sprejel sv. zakramente in zadnji pozdrav na svoje drage. Naj v miru počiva!

Prvi sneg. Včeraj, dne 2. okt. smo opazili vrh Pohorja, Kozjaka in Boča prvi sneg.

Kolera v Nemčiji. V nekaterih mestih v Nemčiji se je pojavila prava kolera, kakor razsaja v Aziji. V Berlinu je v zadnjih dneh zbolelo sedem oseb na kolero, od katerih jih je do sedaj že šest umrlo.

Sladkor za sladkanje vinskega mošta. Ker bo letošnji vinski mošt vseboval malo sladkorja, ga bo treba zboljševati s pridevanjem sladkorja. Napravite takoj prošnje. In sicer tako: Okrajno glavarstvo se prosi za dovoljenje za sladkanje mošta. Povedati se mora, koliko hektolitrov mošta bi rad zboljšal s pridevanjem sladkorja. Prošnja za nakazilo sladkorja pa se naslovi na c. kr. kletarskega nadzornika g. Rih. Petrovana v Mariboru (c. kr. okrajno glavarstvo). V prošnji navedite, da ste že vložili prošnjo na okrajno glavarstvo za dovoljenje slankanja mošta. V prošnji poudarjajte: Pridelal bom približno 30 hektolitrov vinskega mošta. Za sladkanje bom rabil 150 kg sladkorja. Prosim, da se mi ta množina sladkorja takoj nakáže, ker se je že začela trgati. Vinograd leži v . . . , klet imam v . . . , stanujem pa v . . . — Oddajte prošnje takoj ekspresno na pošto, ker je že zadnji čas za vlaganje takih prošenj. Za sladkor lahko prosijo tudi gostilničarji in sploh vsi, ki si nakupijo vinski mošt.

Kričeč slučaj. Iz St. Ilje se nam piše: Veterinarni nadzornik Fišer, ki ima prvo besedo pri oddaji živine, je dal odvzeti kmetu Stani-ju v Ceršaku zadnja dva vola. Mož ima sedaj samo eno kravo na pribovitnem posestvu, ki meri okoli 15 oralov. Fišer mu niti toliko odloga ni hotel dovoliti za oddajo volov, da bi bil spravil poljske prideleke pod streho in da bi si vsejal ozimino. Privandranči Svab pa sme imeti kar po dva para vprežne živine. Tako ima n. pr. privandranec Waldemajer v Cirknici 8 glav živine na posestvu, ki je komaj tako veliko kot posestvo g. Stani-ja. Vitenberžan Scholl v St. Ilju še ima 2 para volov in 3 krave ter bika, s katerimi bi lahko vozil, privandranec Gutstein ima na posestvu, ki ni večje kot Stanijevo, 2 konja, 2 vola, 2 kravi in še več mlajše živine. Domačin sme imeti samo 1 kravo na kmetškem posestvu, a privandranči s severa pa kar po dva para vprežne živine! To so kričeči slučaji. Kako postopajo tuji-uradniki z našim ljudstvom! In če gre domačin samo prositi, naj bi mu pustili vole, da bi spravil prideleke pod streho in obsejal polje, najde gluha ušesa, ali pa se ga z osornostjo in neuljudnostjo — da ne rabimo hujšega izraza — odslovi. O tem se bo govorilo še na drugem mestu.

Radi zaplemke žita v Rengovem mlinu na Bregu pri Ptujju se naj oglašijo prizadeti iz mariborskega okraja pri žitnem nadzorniku Seidlerju na mariborskem okrajnem glavarstvu. Dalo se bo najbrž dobiti žito nazaj.

Preskrbite se za zimo! Soditi po sedajnem položaju bo prihodnja zima in spomlad zelo huda. Pri-manjkovalo bo živil. Svetujemo našim ljudem: Preskrbite se sedaj! Nakupite si, kar se da, seveda tako kakor znate in veste in po načinu, ki je dovoljen. Shranite pa dobro, da vam živil tatje ne ukradejo! Sušite sadje, kolikor morete.

Dopisi.

Maribor. V petek, dne 27. septembra je umrl po dolgotrajnem bolehanju, spreviden s sv. zakramenti za umirajoče, časnikar Ivan Skvarča, star 32 let. Umrli je bil stalni dopisnik „Slov. Naroda“ in drugih listov. Sodeloval je večkrat tudi pri naših listih. Naj mu bo slovenska mariborska zemlja lahka. Ostalim naše sožalje. Pogreb se je vršil ob

obilni udeležbi mariborskih Slovencev v nedeljo, dne 29. sept. na Pobrežje. — Dne 1. oktobra pa sta umrla soseda naše tiskarne gostilničarka g. Friedau in trgovec g. Jurij Heumayer. Naj v miru počivata!

Pobrežje pri Mariboru. Zakonska Ivan (star 83 let) in Marija Kokol (stara 74 let) obhajata meseca oktobra t. l. svojo zlato poroko. Poročena sta bila leta 1868 in vedno prebivala v tej občini. Prosijo se dobrosrčni ljudje, da bi tema zakonskima naklonili kako malenkost v denarju ali blagu, da bi bila v stanu, obhajati v skromni meri, vsaj pa pri kosčku kruha svojo zlato poroko. Milodari se naj blagovolijo poslati na naslov: Kokol, Pobrežje pri Mariboru, cesta na Zrkovec št. 3. V naprej: Bog plati!

Št. Ilj v Slov. gor. V Selnici je umrla žena železničarja Vicani. Mož je ležal tako hudo bolan, da niti ni vedel, da so ženo pokopali. Rajna, ki je bila pridna žena, zapušča več malih otrok. N. p. v m!

Ljutomer. Ciril Metodova ženska in moška podružnica v Ljutomeru priredita v nedeljo, dne 6. oktobra t. l. v gostilniških prostorih g. Seršena v Ljutomeru vinski trgatav s prijaznim sodelovanjem pevskega društva z zelo zanimivim sporedom. Začetek ob 1/2 4 uri popoldan. Slavno občinstvo se opozarja na to prireditev in vabi na mnogoštevilno udeležbo. — Odbor.

Sv. Peter pod Sv. gorami. V nedeljo, dne 13. septembra, se je vršila na Sv. gorah sklepna romarska pobožnost, ki je ob velikanski množici ljudstva od blizu in daleč trajala od 5. do 15. septembra. — Pred zadnjim sv. opravilom se je slovesno blagoslovila zastava šentpeterske dekliške Marijine družbe, krasno delo šolskih sester v Mariboru. Botra zastavi je bila predsednica Marijine družbe gđc. učiteljica Roza Zolgar. Svečanostni govor je imel preč. g. prof. dr. Hohnjec, iskren prijatelj in vnet organizator naše mladine. V prelepih besedah je govoril o pomenu Marijinega češčenja sploh, zlasti pa za mladino. Navduševal jo je, naj se pridno zbira pod Marijino zastavo, ker le pod to lahko ohrani najdražji zaklad, nedolžnost srca. Preč. g. doktorju v imenu cele Marijine družbe najiskrenejša zahvala. Poleg domačih družbenic so se v prav velikem številu udeležile slovesnosti mladenke iz sosednih župnij, da, se celo iz zelo oddaljenih krajev. Pred tronom Marijine so vnovič ponavljale in obljubljale zvestobo nebeski Kraljici. Marija svetogorska jim naj bo vodnica po nevarnem potu tega življenja. Tako se je slovesno sklenila romarska pobožnost na Svetih gorah. Romari so vsak dan pridno prihajali, pristopali k sv. zakramentom, zajemali novih moči in tolažbe v strašnem trpljenju svetovne vojne. Trdititi smemo, da je dne 8. septembra, na rojstni dan Matere božje, obiskalo Svete gore okrog 10.000 ljudi in na sklep, 15. septembra, skoro ravno toliko. To je jasen dokaz letos, kakor tudi druga leta, da so Svete gore nad Sv. Petrom največja božja pot na Spodnjem Stajerskem, dokaz, kako goreče časti slovensko-hrvatsko ljudstvo Marijo, kako veliko zaupanje ima do nebeske Kraljice. Mati božja svetogorska, usliši prošnje pobožnih romarjev, izorosi nam od svojega božjega Sina, kneza miru, toliko zaželeni mir!

Lesično pri Pilšanju. Nemila smrt je izbrala iz naše srede uglednega moža, da naj stopi pred prestol Večnega. Bil je to Mihael Maček, posestnik in ob občinski odbornik. Rajni je bil jetičen in dalj časa je bil privezan na postelj. Posebno je ubožec trpel zadnje tedne velike bolečine, dokler ga ni naposled rešila smrt. Jako bomo pogrešali delavnega rajnika, ki se je mnogo trudil za dobrobit občine. Bil je tudi zavezan mož in politik. V njegovi hiši so se čitali katoliški časopisi. Njegova najsrčnejša želja je bila, zadihati v svobodni Jugoslaviji. „potem pa rad umrjem“, je večkrat rekel. Kako priljubljen je bil umrli, pričra pač njegov pogreb, katerega se je udeležilo precejšnje število občinstva. Prizadeti družini izražamo soobčani globoko sožalje, pokojniku pa naj svetli večna luč in naj počiva v miru, katerega si je zaslužil!

Škale pri Velenju. Dekliška zveza priredi v nedeljo, dne 6. oktobra po večernicah v gospodarskih poslopih g. Terezije Naraks igro: »Kukavica modra ptica«, kateri bode sledila šaljiva dražba. Čisti dobiček je namenjen bodočemu društvenemu domu. K obilni udeležbi ste vabljeni domačini in sosedje.

Prebold. Slovensko katoliško izobraževalno društvo v St. Pavlu pri Preboldu vabi na gledališko predstavo, ki jo priredi v nedeljo, dne 6. oktobra t. l. popoldne po večernicah, v Društvenem domu. Vsopred: 1. Ljudmila, žaloigra v petih dejanjih. 5. Zakleta soba v gostilni „pri zlati goski“, veseloigra. 3. V ječi, burka. Vstopnina: sedeži 2, 3 in 4 K, stojišče 1 K. Slovenci in Slovenke, pridite v obilnem številu!

Dramlje. Nedeljo sv. Ursule obhajamo letos že pred godom, dne 20. in ne dne 27. oktobra.

Konjice. Dne 24. sept. je umrla nagle smrti gospa Josipina Kaloud, učiteljica na trški šoli. Pripeljali so jo v njen rojstni kraj, v Smarje pri Jelšah. N. v m. p.! — Cel naš okraj je okužen. Skoraj celo zimo je razsajal legar, sedaj pa se širi griža, ki je zahtevala že veliko žrtev. Kuge, lakote in vojske reši nas, o Gospod!

Posamezne številke „Slovenskega Gospodarja“ in „Straže“ stanejo od 1. oktobra naprej v razprodaji 20 v, brez ozira na to, ali imajo 4 ali 8 strani!